

Vereniging Kinderen van Verzetsdeelnemers
1940 - 1945
33ste jaargang nr. 1, herfstnummer 2021

NIEUWSBRIEF

33e jaargang nr. 1, herfstnummer 2021
verschijnt 4 x per jaar

Vereniging Kinderen van Verzetsdeelnemers
1940 – 1945 (KvV)
Oprichtingsdatum: 22 april 1989
KvK Rotterdam

SECRETARIAAT:

Stalpertstraat 110
2597 RW Den Haag
Tel.: 070 – 3544937, tussen 10 en 17 uur

Website: www.verzetskinderen.nl
E-mailadres: info@verzetskinderen.nl

PENNINGMEESTER:

Geelvinckstraat 93
1951 BB Velsen-Noord
Tel.: 0251 – 210283
Banknr. NL16 INGB 0000 195963 t.n.v. Vereniging
Kinderen van Verzetsdeelnemers 1940 – 1945

BESTUUR:

Henk Mreijen, voorzitter
Irene Rutte – Hermsen, penningmeester
Minka Kaszó, secretaris en PR
Vacature algemeen bestuurslid

REDACTIE WEBSITE:

Minka Kaszó, inhoud
Dimitri Gazan, techniek

REDACTIE NIEUWSBRIEF:

Minka Kaszó, eindredacteur
Technische steun: Jurgen Schouten
Drukkerij: Communicatiecentrum Magneet
Omslagtekening: Willy Diemer

De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te redigeren en/of bijdragen in te korten of niet te publiceren zonder opgaaf van redenen. Indien u een verhaal van meer dan 2 pagina's wil publiceren, neemt u dan vooraf contact op met de redactie. Bijdragen geven de persoonlijke opvattingen van de schrijvers weer en ter hunner verantwoording.

Kopij voor de Nieuwsbrief uitgave winternummer 2021 moet binnen zijn op 13 november 2021 (tenzij anders afgesproken) bij Redactie Nieuwsbrief KvV, p/a Stalpertstraat 110, 2597 RW Den Haag, per mail bij info@verzetskinderen.nl of bij de eindredacteur persoonlijk.

Het wordt zeer op prijs gesteld indien u uw bijdrage tikt in Times New Roman 10 en in 2 kolommen, dit bevordert het technisch klaarmaken van het blad.

Levert u zo mogelijk foto's ook apart in.

INHOUDSOPGAVE

Colofon en inhoudsopgave	1
Voorzitter	2
Kopij: inleverdatums en uitgavedatums	2
Lotgenotencontact / bijeenkomsten	3
Herhaalde oproep	3
Haiku (gedicht)	3
Redactioneel	3
Herdenking Kamp Schoorl	3
Een krans van melati voor Indiëherdenking	4
25 jaar bestuurslid Stichting Oranjehotel	5
De klewang van mijn vader geef ik nooit af	8
Monument Joodse dankbaarheid terug	10
IJsvogel (gedicht)	10
Twijfelachtige bevrijding	10
Onderzoek jongeren	11
In memoriam	12
Terrorist	13
Verzet (gedicht)	13
De Nederlandse Maagd (boek)	14
Snippers	14
Herfstdag (gedicht)	15
De aarde herinnert zich	15
Corona dagboek VI	16

Spreek van de maand:

De winnaars van een oorlog beseffen dat zij niet die oorlog hebben gewonnen door hun hogere moraal, maar door sterker te zijn.

*Theodor Holman in zijn rubriek Opheffer,
De Groene Amsterdammer 8 april 2021*

VOORZITTER

Lieve mensen,

Wanneer u dit nummer ontvangt is de zomer alweer voorbij. We hadden een hete start, maar daarna vooral veel regen. Ik heb een radiator vervangen door een aircoapparaat, maar toen dat werd geïnstalleerd zei ik tegen de monteur dat hij, gezien de weersverwachting, op tijd was voor het gebruik als bijverwarming. Hopelijk krijgen we nog een mooi najaar.

In het zomernummer heb ik geschreven uit te kijken naar de najaarsvergadering op 6 november 2021 in Nunspeet. De vergadering waarbij we wat zaken moeten inhalen die door de coronamaatregelen zijn blijven liggen. Eind september hebben we nog wel een bestuursvergadering gepland waarbij we zullen besluiten of de najaarsvergadering kan doorgaan. Hopelijk gooit het Deltavirus of welk andere variant dan ook geen roet in het eten. We zijn toe aan het elkaar kunnen weerzien. Daarom hebben we ook geen spreker uitgenodigd. Natuurlijk moeten we wat verplichte onderwerpen bespreken, zoals de jaarstukken, het weerzien staat centraal. U krijgt nog afzonderlijk bericht met de bijlagen die daarbij horen. De leden die per mail bereikbaar zijn zullen de uitnodiging met bijlagen via de mail ontvangen. De anderen krijgen deze stukken per post. Mocht de vergadering onverhoopt opnieuw moeten worden afgezegd, dan krijgt u daarvan ook bericht.

Naast de jaarstukken gaan we in de ledenvergadering ook praten over de mensen die uw bestuur vormen. Wij verheugen ons dat een van onze recente leden zich heeft aangemeld om voor de vereniging de handen uit de mouwen gaan steken. Het betreft Anita Selen-Boonstra uit Alkmaar. Zij is onder meer al jaren actief voor de Stichting Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen (OVCG), een erfgoedinstelling voor informatie en documentatie over de Tweede Wereldoorlog in stad en provincie Groningen. Het OVCG houdt de herinnering aan deze tijd levend door het organiseren van educatieve projecten, het maken van publicaties en documentaires, voorlichting en beheer van collecties.

We gaan ook een nieuw rooster van aftreden vaststellen, waarbij rekening wordt gehouden met

de onwenselijkheid dat de voorzitter, secretaris en penningmeester gelijktijdig zouden aftreden.

Inmiddels is ook de herdenking in het ‘Oranjehotel’ alweer geweest. Als voorzitter mocht ik de vereniging daar vertegenwoordigen. Ons lid Henk van der Meulen was vijftienvintig jaar bestuurslid van het Oranjehotel. In deze aflevering van onze Nieuwsbrief doet hij daarvan verslag.

Herdenkingen zijn er door het jaar heen in het land. Het is onmogelijk om overal een bestuurslid aanwezig te laten zijn. Over het algemeen vertegenwoordigt dan een der leden de vereniging bij zo’n herdenking. Dat zal dan veelal een lid zijn dat bij die herdenking betrokken is vanwege de band met die plek. In ons zomernummer werd verslag gedaan van de herdenking bij het monument aan de Apollolaan in Amsterdam. Daar legde ons lid Rob Zillesen bloemen omdat daar de plek is waar zijn vader werd gefusilleerd. In deze aflevering staat een interview met Bert Carper over zijn vader, die op de erebegraafplaats in Loenen ligt.

In de afgelopen maanden hebben we weer nieuwe leden erbij gekregen. De eerste generatie kinderen slinkt natuurlijk, maar ook kleinkinderen melden zich aan. Toch moeten we ook nadenken over de toekomst van de vereniging. Wat doen we wanneer de eerste generatie er niet meer is? Wat is de doelstelling van onze vereniging? Passen we doelstellingen aan of moeten we te zijner tijd de vereniging opheffen? De algemene ledenvergadering is een goed moment om het daar met elkaar over te hebben. Maar laat ik duidelijk zijn: mijn voorkeur ligt bij het laten voortbestaan van de vereniging met wat kleine aanpassingen.

Toen ik drie jaar geleden net het voorzitterschap van Jolanda van Bodegraven had overgenomen vroeg iemand mij of ik het licht kwam uitdoen. Zoiets moet je tegen mij niet zeggen....

Henk Mreijen, voorzitter.

KOPIJ

INLEVERDATUMS	UITGAVEDATUMS
13 november 2021	18 december 2021
12 februari 2022	26 maart 2022
14 mei 2022	25 juni 2022

LOTGENOTENCONTACT EN LANDELIJKE BIJEENKOMSTEN

Het bestuur van onze vereniging is verantwoordelijk voor alle activiteiten van de vereniging. Afgesproken is dat de lotgenotenbijeenkomsten worden georganiseerd door coördinatoren, die met een grote mate van zelfstandigheid de bijeenkomsten in de regio organiseren. Maar het bestuur blijft verantwoordelijk en heeft wat uit te leggen wanneer er zaken niet goed gaan en bijeenkomsten zouden leiden tot besmettingen. Het bestuur volgt in principe het beleid van de overheid, maar houdt rekening met de grote kwetsbaarheid van een groot deel van onze leden.

Het bestuur heeft overlegd of het weer mogelijk is om bijeenkomsten te organiseren. Vanuit de organisatoren van de lotgenotenbijeenkomsten kregen we verschillende signalen. Natuurlijk staan we klaar om weer bijeen te komen, maar de een vindt het najaar nog te vroeg en de ander wil nu juist weer in het najaar van start. Het bestuur heeft geconstateerd dat het aantal besmettingen weliswaar alweer daalt, maar dat het Deltavirus besmettelijker is dan de voorgaande varianten. Het bestuur heeft daarom overwogen om vooralsnog alleen de wettelijk noodzakelijke bijeenkomst te laten plaatsvinden, maar de overige bijeenkomsten nog niet. Dat betekent dat de algemene ledenvergadering op 6 november a.s. in Nunspeet voorlopig op de agenda blijft staan, maar dat er nog geen lotgenotenbijeenkomsten kunnen plaatsvinden. Voor de ledenvergadering gaan we ook geen spreker uitnodigen, maar beperken we de vergadering tot wat strikt noodzakelijk is. De gezamenlijke maaltijd na afloop laten we ook vervallen. Ook moeten we bezien op welke manier de toegankelijkheid van de vergadering moet worden geregeld. Afhankelijk van de ontwikkelingen zullen we eind september opnieuw bekijken of de ledenvergadering kan doorgaan.

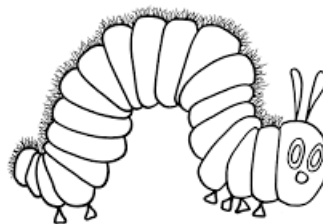
Tenslotte nog het volgende: het bestuur doet zijn best om binnen de mogelijkheden die worden geboden, de bijeenkomsten te laten doorgaan. Maar we zijn met ons allen verantwoordelijk voor elkaar. Kunnen we onder voorwaarden bijeenkomen, dan vraagt het bestuur begrip voor de voorwaarden die we aan de bijeenkomst moeten stellen.

Henk Mreijen, voorzitter.

!!! HERHAALDE OPROEP !!!

Wij wachten nog steeds tot er zich een lid meldt uit de begintijd van de KvV of iemand anders, die ons kan en wil helpen de collectie Nieuwsbrieven van de Koninklijke Bibliotheek te completeren. Het gaat nog om **nr. 3 van jaargang 4 (1992)**. Het formaat is dat van een klein schoolschrift, de kleur is groen, het is aan elkaar geniet.

HAIKU

Rupsen in een struik
vreten stukjes bij beetjes
het zomergroen weg.

Regina de Smit (lid KvV)

REDACTIONEEL

Een lange natte zomer is voorbij, te heet was het dit jaar zeker niet. En ook stond hij nog steeds deels in het teken van corona. Het nieuwe normaal lijkt een acceptatie in te houden van het feit dat alles nooit meer hetzelfde wordt. Het merendeel van ons is nu wel gevaccineerd (als we dat wilden tenminste) en dat geeft toch een beetje rust. Mij wel.

Nog steeds weten nieuwe leden ons te vinden en soms dragen zij ook bij aan de inhoud van dit blad, dat wordt zeker gewaardeerd. Graag mensen! Ditmaal een terugblik op 25 jaar bestuurswerk voor Stichting Oranjehotel, een gesprek met een lid van 90+, de bevrijding in Indië van een lid met als achtergrond het Indisch verzet (ja, die leden hebben wij ook), een onderzoek van jongeren waaraan wij bijdroegen, een stukje over een vrij onbekend monument, boeken en nog meer.

Wilt u voor de decemberbijlage met uw medeleden delen hoe uw 'feestdagen' vroeger waren, ook als ze niet feestelijk waren? Stonden die in het teken van de oorlog? Dat willen we ook van jongere leden graag horen.

Ik hoop dat u dit nummer de moeite waard vindt en als u vindt dat er iets ontbreekt: doe daar wat aan!

Minka Kaszó

HERDENKING KAMP SCHOORL We mochten er weer bij zijn

Op donderdag 12 juni was 's middags de jaarlijkse herdenking bij voormalig kamp Schoorl. Er mochten dertig personen bij deze besloten herdenking aanwezig zijn en twee plaatsen waren voor onze vereniging in de persoon van Anneke en Humphrey van Engers-Hout. Ook werd een rechtstreekse livestream uitzending van het gebeuren verzorgd.

Burgemeester Peter Rehwinkel hield een toespraak, evenals Betty Schols-Meents, die sprak over haar in Mauthausen omgekomen vader. Gastspreker was Sonja de Leeuw, emeritus hoogleraar. Ditmaal sprak rabbijn Shmuel Spiero het Jizkor (gebed voor de overledenen). De schoolkinderen konden er vanwege de pandemie niet bij zijn. M.K.

Boven: ons lid Anneke van Engers-Hout na afloop bij het monument, onder: onze bloemen, Foto's Anneke en Humphrey van Engers-Hout

EEN KRANS VAN MELATI VOOR INDIËHERDENKING

Op zondag 15 augustus werd her en der in het land de Japanse capitulatie herdacht, die tevens het einde van de Tweede Wereldoorlog betekende voor het Koninkrijk der Nederlanden. Dat laatste roer ik altijd aan in mijn gastlessen, en zelfs meesters en juffen weten dat meestal niet. Overal golden nog

coronabeperkingen, wat inhield dat meestal maar 100 aanwezigen mochten zijn. Het was stralend weer, zoals zo vaak juist op deze dag.

Wij waren er ditmaal niet bij op het veld bij het Indiëmonument. Maar ik wil u voor zover u dat niet al weet vertellen dat Thom de Graaf de nieuwe voorzitter is van de Stichting Herdenking 15 augustus 1945. Hij sprak mooi en betrokken over het herdenken van ons gedeeld verleden. Wat verder opviel was dat er een krans werd gelegd van melati bloemen, handgemaakt door 600 mensen uit heel Nederland. Hij was prachtig. Wordt dit een nieuw ritueel? De melati is de Indische jasmijn en sinds een aantal jaren het nationale symbool van respect en medeleven.

Overal zonnebloemen, foto Ilvy Njikiktjen

Uw redacteur mocht aanwezig zijn in het Museum Sophiahof, eveneens in Den Haag. Daar was een ochtendbijeenkomst voor 100 aanwezigen. Ook ondergetekende mocht spreken en gedichten voordragen uit haar nieuwe, die dag officieel uitgekomen bundel, waar ook Indische gedichten instaan. Daarover elders in dit blad. Er spraken ook twee winnaars van een verhalenwedstrijd van Stichting Pelita, zij vertelden indrukwekkend over hun ervaringen in het kamp en als buitenkamper.

Links Alies Boenders van Museum Sophiahof, rechts uw redacteur, foto Jurgen Schouten

Een jonge kunstenares, Caroline Kist, mocht haar eerste fotoboek (met intrigerende teksten) presenteren; titel *Het was niet mijn oorlog*. Wel die van haar vader en grootvader. Ik citeer een tekst eruit, op een half velletje erin bevestigd (prachtig gedaan):

Wat is waar – waarom droom je elke nacht – al je angsten – en kreun je – ben jij dat - of is het toen – alles wat daar was - is er nog steeds. En zo horizontaal weergegeven ziet het er natuurlijk niet half zo mooi uit. www.carolinekist.nl.

Na het programma keken de aanwezigen samen naar het tv-programma rond de grote herdenking en na afloop legden wij bloemen bij de kleine replica van het Indiëmonument in de tuin van het Museum. Zoals weinigen weten is deze replica afkomstig uit de tuin van het Verzetsmuseum Gouda, dat wegbezuinigd is. De bloemen zouden later naar het grote monument gebracht worden.

Na de bloemlegging was er een heerlijke Indische lunch, die in de stralende zon buiten kon worden verorberd. Want eten hoort er altijd bij, in deze kringen. En praten. Het was mooi daar en vast ook op al die andere plekken waar men herdacht. Hangt u ook de vlag uit op 15 augustus?

Ook hier veel zonnebloemen, foto Jurgen Schouten

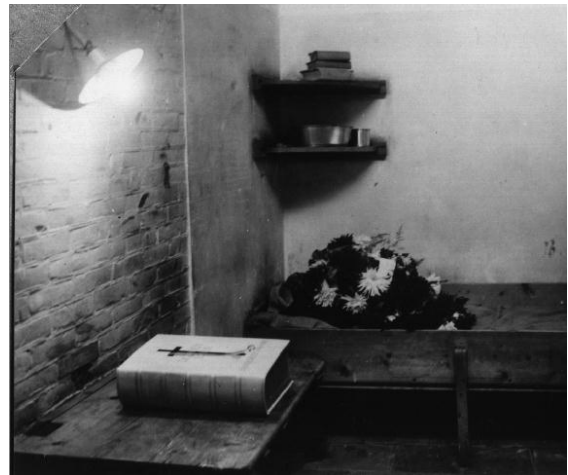
Minka Kaszó

25 JAAR BESTUURSLID STICHTING ORANJEHOTEL: EEN TERUGBLIK

Graag stel ik mij even voor: ik ben Henk van der Meulen uit Amstelveen en was bestuurslid van de Stichting Oranjehotel van maart 1995 tot maart 2020. 25 jaar bestuurslid in verschillende functies. Eerst als secretaris, later - vanaf 2013 – als penningmeester. Graag voldoe ik aan het verzoek van Minka Kaszó om op persoonlijke titel terug te blikken op die 25 jaar, waarin heel veel is veranderd.

Hoe word je bestuurslid van de Stichting, zonder dat vader of schoonvader gevangen heeft gezeten in het Oranjehotel? Mijn vader heeft in Kamp Amersfoort en later in Kamp Vught gezeten, mijn schoonvader, Coen Lampe, heeft ruim 4 jaar deelgenomen aan deels gewapende verzetsactiviteiten in Amsterdam zonder betrap te zijn.

Toen hij in de jaren 80 het Verzetsherdenkingskruis ontving, kwam hij met organisaties van het voormalig verzet in contact en via-via kreeg hij de uitnodiging om een herdenking in het Oranjehotel bij te wonen. En omdat het niet verantwoord leek hem daar alleen naar toe te laten gaan ben ik met hem meegegaan. Bij de herdenking in 1994 raakte ik in gesprek met toenmalig voorzitter Bill Minco en uit dat contact is mijn bestuurslidmaatschap voortgekomen.

Cel 601 (foto Stichting Oranjehotel)

In die fase beperkten de activiteiten van de Stichting zich nadrukkelijk tot de organisatie van de jaarlijkse herdenking en ontmoeting in de gymzaal van het Oranjehotel. Statutair was dat ook zo bepaald en aan zaken als jeugdvoorlichting werd nadrukkelijk niets gedaan.

Het monument, bestaande uit ‘Doodencel 601’, een plaquette naast het wandelportje aan de Van Alkemadeaan en een sculptuur in de muur langs de Stevinstraat, was voor zover het zich binnen de gevangenis muren bevond, niet vrij toegankelijk. Slechts eenmaal per jaar werd het portje geopend om toegang te verschaffen voor de deelnemers aan de herdenking en als je buiten dat tijdstip toegang wilde, moest dat bij de directie van de gevangenis worden aangevraagd. Die gevangenis was dan ook in gebruik als Huis van Bewaring, ook de cellen in de D-gang (rond Cel 601) waren bewoond. Het bestuur bestond uit ex-gevangenen of hun kinderen. En Cel 601 mocht alleen door hen en door de leden van de Celcommissie betreden worden.

*Geuzen op transport naar Buchenwald,
8 april 1941 (foto: Streekmuseum Jan Anderson,
Vlaardingens)*

Het fysiek kunnen voortbestaan van het Oranjehotel leek niet ter discussie te staan, zelfs niet toen het Ministerie van VWS een definitieve lijst van bestaande oorlogsmonumenten opstelde (men wilde niet langer in stenen investeren) die voor subsidie in aanmerking zouden komen. Op die lijst kwam het Oranjehotel niet voor, maar het bestuur tilde daar niet zwaar aan: immers, het was ondenkbaar dat de gevangenis zou worden opgeheven. In die tijd zag het er lang naar uit, dat men rekening moest houden met het plaatsen van 2 gevangenen in één cel, vanwege het cellentekort. Bovendien bevestigde de toenmalige Minister van Justitie, mw. Sorgdrager, in 1999 schriftelijk het historische belang van het Oranjehotel in te zien en te onderschrijven. En bij de herdenking van 2005, waar minister Donner van Justitie de spreker was, waarschuwde de gevangenisdirectie ons, dat de komst van Donner vanwege dat '2 op 1 cel' wel eens tot onrust onder de gedetineerden zou kunnen leiden. Zou dat gebeuren, dat zou de herdenking terstond beëindigd worden.

Het is gelukkig niet zover gekomen. Kort daarna kwam de omslag in de plannen van het gevangeniswezen: in een paar jaar sloeg het tekort aan cellen om in een groot overschot. Zo groot dat leegstaande complexen aan België en Noorwegen werden verhuurd om hun gevangenen onder te brengen. Staatssecretaris Teeven werkte een herstructureringsplan uit waarin veel gevangeniscomplexen werden ingekrompen of zelfs werden opgeheven. Voor het Oranjehotel dreigde het einde. Als gevolg van de fatale brand in het cellencomplex op Schiphol in oktober 2005 werden veel oudere gevangenisgebouwen getoetst op hun brandveiligheid. De aan het begin van de 20-ste eeuw als noodvoorziening neergezette gebouwen in Scheveningen werden integraal afgekeurd en sloop leek op termijn onvermijdelijk. In de jaren 2006 - 2009 moest het bestuur zich bezinnen hoe met dit gegeven om te gaan. In 2009 werd het complex als Huis van Bewaring afgestoten, nadat de laatste

gedetineerden waren vertrokken. Latere herdenkingen vonden als het ware plaats in een 'spookgevangenis'.

Dankzij het ingrijpen van de gemeente Den Haag, die het Oranjehotel tot gemeentelijk monument verklaarde, is het niet tot sloop gekomen.

Tijdens de herdenking van 2009 (voor het eerst integraal op video vastgelegd) gaf minister Hirsch Ballin van Justitie het Oranjehotel een stevige steun in de rug: 'Het Oranjehotel moet in welke vorm dan ook als gedenkplaats blijven bestaan'.

Inscriptie in cel 601 (foto Stichting Oranjehotel)

*....en de vermoedelijke auteur, Jan Kievit,
op 19-jarige leeftijd geëxecuteerd*

En zo kon het bestuur beginnen met het ontwerpen, althans nadenken daarover, van wat nu het Nationaal Monument is geworden. Talrijke schetsen passeerden de revue en uiteindelijk werd gekozen voor de instandhouding van de D-gang, met daarin Cel 601, en een nieuw te bouwen informatiecentrum langs de westmuur van het complex. Het werven van fondsen werd een stevig dossier, en dat was wennen. Had ik als penningmeester voorheen te maken met een budget van € 5000 voor het organiseren van de jaarlijkse herdenking, nu ging het om een bouwbudget van ettelijke miljoenen, de noodzaak tot het inschakelen van een

accountants-kantoor en voorschriften voor subsidies. Onze kapitaalbehoefte groeide met de plannen aanvankelijk tot € 3 miljoen, en latere instantie werd dat € 4,5 miljoen. Ook nieuw: de rol van werkgever.

Een lang en taai traject van fondsenwerving volgde. Uiteindelijk hebben zo'n dertig instellingen en veel particulieren bijgedragen, maar het is tot na de opening spannend gebleven of we erin zouden slagen voldoende fondsen bijeen te krijgen.

Een steun in de rug kwam ook uit de Tweede Kamer. Tijdens de behandeling van de Justitiebegroting in 2013 werd door het Kamerlid Helder een motie ingediend, die de Staatssecretaris oiep om het behoud van het Oranjehotel te garanderen. De motie werd unaniem aangenomen, en Teeven beloofde hem onverkort uit voeren.

De doorbraak in de financiering kwam in 2014. Nadat eerder o.m. de gemeente Den Haag subsidie had toegezegd, deelde staatssecretaris van Rijn in zijn herdenkingsrede dat hij in samenwerking met het Vfonds € 1 miljoen ter beschikking stelde. Zo was 50 % van de financiering verzekerd.

In de jaren daarna lukte het steeds meer om fondsen te werven. Belangrijk was het besluit van de gemeente Den Haag en het ministerie van VWS om een groot gedeelte van de jaarlijkse exploitatie voor hun rekening te nemen. In maart 2018 kon dan eindelijk het besluit worden genomen om de bouw van het Monument Oranjehotel aan te besteden in de stellige verwachting dat de financiering rond zou komen.

De herdenking van 2017 kon niet in het Oranjehotel plaats vinden, omdat de werkzaamheden dat niet toelieten, de herdenking van 2018 was wel weer in het Oranjehotel: de looproute over de bouwplaats stond dat weer toe en in september 2019 beleefden we dan na 10 jaar voorbereiding, fondsenwerving en plannen maken de opening door Koning Willem Alexander!

Terugkijkend op 25 jaar bestuurslidmaatschap:

- Een mooi en prachtig afgerond project.
- Zeer betrokken medebestuurders.
- Voortdurende betrokkenheid en grote inzet van personeel van de Penitentiaire Inrichtingen Haaglanden bij de herdenkingen en tijdens de bouwfase.
- Een succesvol project: het laatste kwartaal 2019 al meer dan 10.000 bezoekers (maar toen kwam Corona)
- Kortom: om met warmte en voldoening op terug te kijken.

*De 4 oorspronkelijke kruizen van de Waalsdorpervlakte, nu aan het begin van Cellengang D (de Doodencellen)
foto: J.L. van den Oever*

Henk van der Meulen (lid KvV)

Redactie: de foto hierboven van Henk is zichtbaar genomen tijdens de verbouwing, foto Novavita. Dit jaar was de herdenking op 4 september, net te laat om in dit nummer aandacht aan te kunnen besteden. In het decembernummer komt een verslag.

DE KLEWANG VAN MIJN VADER GEEF IK NOOIT AF

Iemand verraden heb je je hele leven spijt van

Ons lid Bert Carper is eind juli 96 geworden. Maar hij vertelt met krachtige stem over zijn vader en moeder, over zijn vaders verzetswerk, zijn arrestatie, kamp en tragische dood. Over wat dat met het gezin en vooral hem deed. Over wat hem zelf overkwam. Wij delen het graag met u.

Theodorus Carper, foto familiearchief Carper

Mijn vader, Theodorus J. Carper, was politieman bij de Rijkspolitie. Dit hield in dat het gezin elke drie jaar verhuisde, want dan werd hij steeds overgeplaatst. Ik herinner me dat ik in de eerste klas van de lagere school in de klas zat bij de later beroemd geworden inspecteur Baantjer. Ik groeide op in een gelukkig gezin en had met mijn vader een speciale band, hij was mijn maatje. Hij loste steevast al mijn problemen op. Tot mijn 18^e jaar had ik een nooit te vergeten mooie jeugd. Wij hadden het goed in die tijd, we waren 'rijk', doordat mijn vader een baan had en een goed salaris. Daardoor kwamen er dan b.v. een paar neven een hele winter logeren.

Het verzetswerk dat mijn vader deed bestond er o.a. uit dat hij mensen waarschuwde dat zij gearresteerd zouden worden. Dan ging hij de dag ervoor langs of stuurde mij, dat kwam ook voor. Ik moest dan de groeten van mijn vader doen, dan wisten zij genoeg. Wat ik deed noem ik eenvoudig verzetswerk. Zo kwam ik op een gegeven moment met twee Joodse meisjes thuis, die in het klooster waren beland. Zij bleven een week of zes bij ons, gingen met mijn zusjes mee naar school en werden toen opgehaald en naar een ander adres gebracht. Ik heb nooit meer iets over hen gehoord, misschien wisten zij ook zelf niet waar ze geweest waren. Ik dreigde op gegeven

moment opgeroepen te worden voor de Arbeitseinsatz en belandde bij de pastoor in de biechtstoel om hem om hulp te vragen. Hij verwees mij naar het Militair Hospitaal en een arts daar zorgde dat ik lichamelijk ongeschikt werd verklaard. Mijn vader is verraden, ik weet door wie. Toen mijn vader op 3 januari 1945 gearresteerd werd zat ik ondergedoken in een fabriek. Vader werd naar Crachstaate in Heerenveen vervoerd, van daaruit naar Kamp Amersfoort en half maart naar Kamp Neuengamme. Ik weet nog dat mijn zusje van nog geen 16, een van een tweeling, in die koude winter op de fiets met een rieten koffertje met kleren voor haar vader van Hoogeveen naar Heerenveen reed. Ze droeg sokken van mijn vader om haar handen als wanten, er waren immers geen kleren te krijgen. Dat vind ik buitengewoon moedig. We waren toen al blij dat we nog een normale fiets met banden hadden. De fiets van mijn vader hadden de Duitsers meegenomen.

Over zijn vaders verblijf en de toestand in Neuengamme weet Bert verschrikkelijke details, die laten we achterwege, die kennen veel van onze leden te goed. Een hel op aarde noemt hij het.

Rond 15 april 1945 werd mijn vader op het allerlaatste transport vanuit Neuengamme gezet. Deze trein bleef dagenlang heen en weer rangeren en door uitputting zijn de meeste inzittenden daar omgekomen, waaronder mijn vader. De officiële overlijdensplaats is Brillit, het stationnetje waar de trein uiteindelijk aankwam. De lichamen zijn in een massagraf in een bos daar begraven. Ik heb die locatie in 2006 gezien. In augustus 1960 kon mijn vader worden geïdentificeerd dankzij een gebitskaart, waarop zijn tandarts Van der Wal in Hoogeveen had aangedrongen, die ben ik daar nog altijd dankbaar voor ben. Hij is toen herbegraven op de Erebegraafplaats in Loenen.

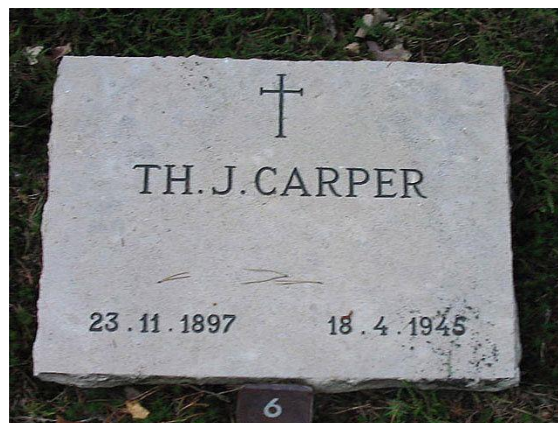

Foto graf Loenen Oorlogsgravenstichting (OGS)

Hoe wij het hoorden? Al in mei 1945 kwam er een brief dat er een Koninklijk Besluit was dat aangenomen werd dat mijn vader was omgekomen.

Maar wij kregen uit andere hoek ook onterecht bericht dat mijn vader in Groningen zou zijn. Zo was er onzekerheid, tot de pastoor van het Carmelieten klooster op een dag mijn moeder kwam vertellen dat mijn vader echt dood was. Ik zat toen op school, op de MULO, en heb de pastoor zien weggaan. Mijn moeder heeft er toen voor gezorgd dat ik op de HBS terecht kwam, ik wilde al gaan werken, maar zij wilde dat niet. Direct na het eindexamen HBS moest ik in dienst en werd ik naar Indië gestuurd. Ik ben officier geworden. Mijn jongere broer heeft die dans kunnen ontspringen door weer mijn moeder, die het niet pikte dat zij nu na haar man en oudste zoon ook gescheiden zou worden van haar andere zoon. Mijn moeder heeft het verlies van mijn vader nooit verwerkt, het is een geweldige klap voor haar geweest. Toen hij dood bleek te zijn hebben we min of meer onze moeder verloren. Toch is zij nog 85 geworden.

Direct na de oorlog waren er geen kleren te krijgen, ik herinner me dat ik mijn vaders pakken heb afgedragen, die door een kleermaker waren omgekeerd. Bij zijn arrestatie hadden de Duitsers een paar wapens in beslag genomen, maar een klewang lieten zij liggen. In die tijd had de Rijkspolitie toen klewangs, een steekwapen dat de meeste mensen met Indië associëren. De klewang van mijn vader geef ik nooit af, die heb ik nog steeds.

We hebben nooit persoonlijk bericht gehad dat mijn vader op de Erelijst van Gevallenen in de Tweede Kamer staat, maar hij staat er op. En wel zo: Theodorus Jacobus Carper, geboren op 23 november 1897 te Vledder, Opperwachtmeester Staatspolitie van beroep, overleden op 18 april 1945 in Kdo Sandbostel, Neuengamme.

Ik was 93 toen er een historicus opbelde, die veel had uitgezocht over mijn vader. Deze heer Albert Metselaar heeft er mede voor gezorgd dat mijn vader als eerste niet-Jood in Hogeveen een Stolperstein kreeg, ter hoogte van de Zuiderweg 42. Deze steen is gerealiseerd door de Stichting Herdenkingsstenen Hogeveen. Na de onthulling op 19 november 2019 werd de steen ingezegend door pastoor Wellen.

Er was ooit een plaquette op het politiebureau met de namen van de omgekomen politiemensen, maar bij een verhuizing ging deze kapot en ondanks vragen hierom is er nooit een nieuwe gekomen. Een straatnaam heeft mijn vader ook niet, die moeten anderen nu maar aanvragen, ik heb genoeg gedaan.

Mijn moeder wist wie mijn vader verraden had, maar heeft altijd geweigerd aangifte tegen hem te doen. Zij zei: "Want de vrouw en kinderen worden

dan dubbel gestraft." En ze zei ook: "Iemand verraden, daar heb je je hele leven spijt van." Dat heeft mijn moeder mij geleerd en ben ik nooit vergeten. Ja, ik weet ook wie mijn vader heeft verraden. Maar zoals mijn moeder zei: "Je mag alleen hopen dat hij er later spijt van heeft, je mag hem nooit verraden."

Bert Carper (met rozen in zijn hand) bij de inzegening van de Stolperstein en vertellende bij de bijeenkomst ervoor. Foto's Albert Metselaar.

Minka Kaszó

MONUMENT JOODSE DANKBAARHEID TERUGGEPLAATST

Velen van u zullen van het bestaan niet weten. Toch staat in Amsterdam een Monument voor Joodse Erkentelijkheid, ook het Dankbaarheidsmonument genoemd. Dit monument van de beeldhouwer Jobs Wertheim is op 23 februari 1950 onthuld op het Weesperplein. 18 jaar later werd het vanwege de aanleg van de metro verplaatst naar de Weesperstraat, waar het vrij onopgemerkt stond. Leden meldten hier in ieder geval de laatste jaren op 4 mei nooit bloemen te hebben zien liggen. Het monument blijkt in februari van dit jaar weer teruggeplaatst te zijn naar het Weesperplein. Dit door de plaatsing van het grote Namenmonument. De uitgehouwen tekst op de grote steen in het midden luidt: '1940 – 1945. Aan de beschermers der Nederlandse Joden in de bezettingsjaren.'

Het monument is tot stand gekomen met geld uit de Joodse gemeenschap, maar is later lange tijd vrij controversieel geweest. Daar vindt u op internet het een en ander over.

Foto Jurgen Schouten

*De opbouw van het monument, 20 februari 1950.
Foto: J.D Noske/Anefo, beeldbank Nationaal
Archief.*

IJSVOGEL

Een grijze dag
wandelen in het Westerpark
vliegensvlug ga je over de sloot
zo blauw jij ijsvogel
je geheime nest weet ik.

Heleen van Rijnbach (lid KvV)

Heleen schreef: voor 't eerst in mijn leven moest ik
gewoon het volgende schrijven, zomaar, nadat ik
een ijsvogel had gezien. Heleen: er schuilt een
dichter in je!

TWIJFELACHTIGE BEVRIJDING in Batavia en Kedoeng Halang

Hoe de situatie was: vader Albert en oudste broer Jim van ons lid Frits Siegel bevinden zich in de Glodok-gevangenis in Batavia, de moeder met de andere vier kinderen in Kedoeng Halang (omgeving Buitenzorg), vlakbij een kampong. De drie oudste zonen zijn uit een eerder huwelijk, maar moeder Netty beschouwt hen volledig als eigen kinderen. Frits is dan acht jaar.

Blz. 43/44: Albert en Jim konden het niet geloven! Japan had gecapituleerd! Wat was er allemaal gebeurd? Ze zagen de Japanners zenuwachtig heen en weer lopen. Ze zagen ze papieren verbranden. Sommige Japanners deelden een 'kretekje' (sigaret) uit.

De mannen bleven op hun hoede. De onberekenbaarheid van de Japanners kon tot allerlei excessen leiden. Ze hadden geen benul van tijd en datum, ze wisten dus ook niet hoe de oorlog tot een einde was gekomen.

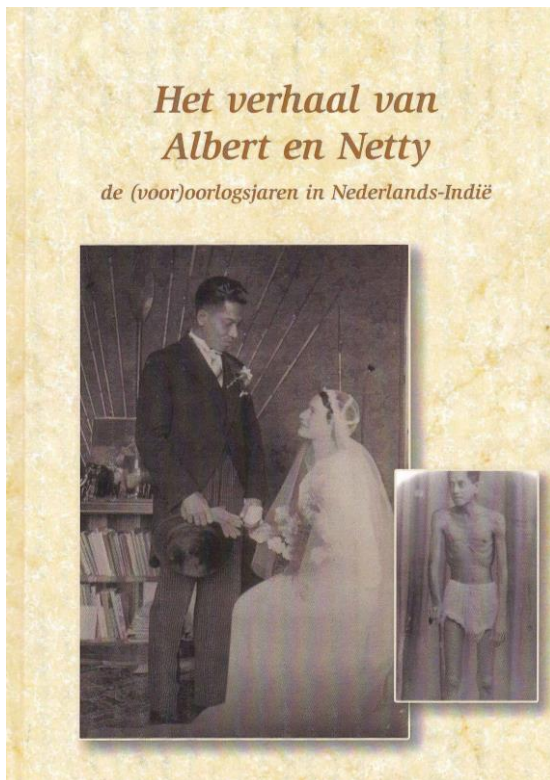
In Kedoeng Halang begon het leven om het huisje en in de straat te veranderen. Je zag nu vanuit de kampongs uit de omgeving hele groepen jonge Indonesiërs (peloppors – extremisten – nationalisten) langs komen met speren en lange messen. Deze riepen dan heel hard: "MERDEKKA, MERDEKKA" (vrijheid - vrijheid).

Een van die dagen speelde Frits in het grote huis bij de burens (mevrouw Fokkens) met één van de kinderen. Opeens zag hij een groep peloppors voor het hek van de voortuin, luid schreeuwend naar het

huis van mevrouw Fokkens. Deze liet toen haar witte keeshondje los in de voortuin. Het hondje liep keffend naar het hek toe waar de mannen stonden. Eén van de peloppors pakte tussen de spijlen van het hek de bek van de hond en sloeg met zijn kapmes op de hond! De jongens riepen meteen naar mevrouw Fokkens, zij reden kwaad naar het hek. Eén van de mannen kwam naar de vrouw toe en sloeg haar ook met zijn mes.

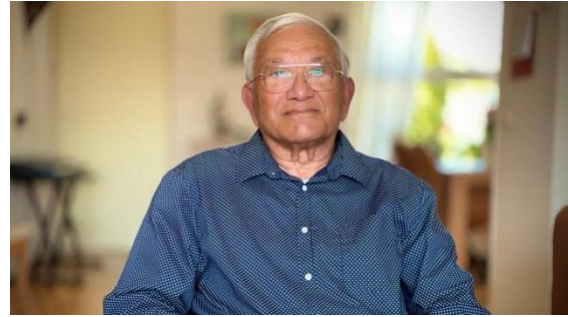
Frits schrok geweldig, pakte het jongetje beet en rende met hem achterom naar het paviljoen. Ze vertelden Netty wat ze gezien hadden. Netty riep alle kinderen bij elkaar en allen trokken zij zich terug in een kamertje dat geheel met houten ramen afgesloten kon worden. Als wapens had ze twee flitspuiten gevuld met uitgereste tjabe's (kleine spaanse pepers). Een paar pannendecksels om lawaai te maken. Zo wachtten zij in grote spanning op de dingen die zouden komen. Na een goed uur hoorden ze achter het raam een mannenstem: "Nonya, Nonya, u hoeft niet bang meer te zijn. De mannen zijn weggelopen." Deze man was een dorpeling uit de naaste kampong. Netty had hen in het verleden vaak geholpen.

Iets verderop: Netty begreep nu dat de capitulatie Van de Japanners voor haar en haar gezin nog geen vrijheid betekende!

Uit: *Het verhaal van Albert en Netty, de (voor)oorlogsjaren in Nederlands-Indië*. Auteur: Frits Siegel. Uitgegeven in eigen beheer, 2004. Frits beloofde zijn vader op diens sterfbed (1991) dat hij zijn verhaal op papier zou zetten. Frits is lid van de

KvV en gastspreker voor het Landelijk Steunpunt Gastsprekers in Westerbork.

Frits Siegel, foto RTV Drenthe/Dylan de Lange

ONDERZOEK JONGEREN Liberation Route Europe

Mijn naam is Nynke Susijn en ik heb samen met drie medestudenten van de Universiteit van Wageningen en Breda University of Applied Sciences een onderzoek uitgevoerd met als doel om een bijdrage te kunnen leveren aan het aantrekken van jongeren naar plekken die gerelateerd zijn aan de Tweede Wereldoorlog. In opdracht van de universiteit hebben wij dit onderzoekje specifiek geschreven voor de organisatie Liberation Routes Europe (LRE). Deze organisatie zet zich in om de Tweede Wereldoorlog en de waarde van onze vrijheid te herinneren, door middel van het faciliteren van een route langs plekken waar de geallieerden zijn geweest. LRE is momenteel specifiek bezig met de route van de Canadese geallieerde troepen, aangezien zij hebben vernomen dat de rol van het Canadese leger tegenwoordig vaak wordt vergeten. In de toekomst willen zij zich extra richten op het betrekken van jongeren. We hoopten dat ons onderzoek hen hiervoor een basis zou geven.

Ik zal nu even kort vertellen wat wij hebben gevonden! Het helpt niet om jongeren aan te proberen te trekken met geschreven teksten over de geschiedenis, want hierdoor worden zij niet gemotiveerd en haken ze eerder af. Daarentegen kun je jongeren wél aantrekken met behulp van filmpjes. Wij hadden onze deelnemers óf een korte documentaire laten zien óf de trailer van de nieuwe film *de Slag om de Schelde*. Zij gaven hierbij aan dat de documentaire hen een beter inzicht gaf in de contributie van de Canadese troepen in de bevrijding van Nederland, terwijl de trailer juist inzicht gaf in hoe het was tijdens de oorlog voor de soldaten en de burgers. Of het ene filmpje meer motiverend werkte dan het andere filmpje, is niet duidelijk geworden door ons onderzoekje. Wat wel naar boven is gekomen is dat de emoties die de teksten of filmpjes opriepen geen invloed hadden

op of jongeren een hotspot wilden bezoeken of niet. Hiermee hadden wij iets tegenstrijdigs gevonden ten opzichte van wat er werd gezegd in de enorme hoeveelheid onderzoeksartikelen die we hebben gelezen. Wij hebben juist gevonden dat de interesse die wordt opgeroepen door de teksten of filmpjes invloed heeft op de motivatie om een plek te gaan bezoeken, in plaats van emoties of gevoelens. Daarnaast hebben wij verschillende redenen gevonden waarom jongeren wél zo'n plek zouden bezoeken. Zij zijn vaak geïnteresseerd in de geschiedenis en willen hier meer over leren en zijn ze nieuwsgierig, of ze vinden dat zulke belangrijke gebeurtenissen in het verleden herinnerd moeten worden. Verder zouden ze wel een plek willen bezoeken mits ze in de buurt zijn, als het veel tijd of moeite kost om er te komen vinden ze dit de moeite niet waard. Ook blijken jongeren negatieve gevoelens te ontwijken aangezien dit is aangeduid als een reden om juist níét naar zo'n plek te gaan. Ook hebben veel jongeren aangegeven dat ze geen zin hebben in een hele route lopen of fietsen, een paar uitzonderingen daargelaten. Er is ook vaak gezegd dat ze hier simpelweg geen tijd voor hebben.

*Oorlogskerkhof Margraten:
jongerenuitwisselingsprogramma*

Kortom, visuele prikkels zijn essentieel wanneer jongeren de doelgroep zijn! Op basis van de overige bevindingen is het noodzaak om goed na te denken over wat je in een filmpje wil laten zien, aangezien dit ook invloed heeft op wat er wordt herinnerd en waarmee een plek wordt geassocieerd. Daarnaast lijkt het belangrijk om een balans te vinden tussen sombere en positieve beelden, aangezien het

uiteeraard belangrijk is om te herinneren wat er is gebeurd, maar té veel negativiteit kan er juist voor zorgen dat jongeren niet de moeite willen nemen om naar een plek te gaan waar de Tweede Wereldoorlog wordt herinnerd.

Nynke Susijn.

Redactie: Nynke benaderde onze vereniging enige tijd geleden met het verzoek of wij haar enquête aan mensen met (klein)kinderen die jong zijn (tussen de 18 en 24) wilden doorsturen. Zo is deze o.a. aan een aantal leden doorgestuurd. 97 mensen hebben de vragenlijst volledig ingevuld. 30 mensen hebben meegedaan aan het experiment met de filmpjes. Het leek ons interessant om de resultaten met u te delen. Over de Liberation Route Europe nog het volgende. Wij haalden deze gegevens van internet.

De Liberation Route Europe is een route door acht landen langs gedenkplekken uit de Tweede Wereldoorlog. Vanuit Zuid-Engeland gaat u via Frankrijk, Luxemburg en België naar Nederland. Vanuit hier kunt u de route vervolgen door Duitsland en Polen of naar Italië. Onderweg kunt u naar diverse musea, herdenkingsplekken, monumenten en oorlogsbegraafplaatsen. Via een app of luisterplekken luistert men naar de verhalen uit WO2. **Nederland.** De Liberation Route is in 2008 rondom Arnhem en Nijmegen ontstaan. Om de geschiedenis tot leven te brengen zijn er in deze omgeving luisterplekken geplaatst.

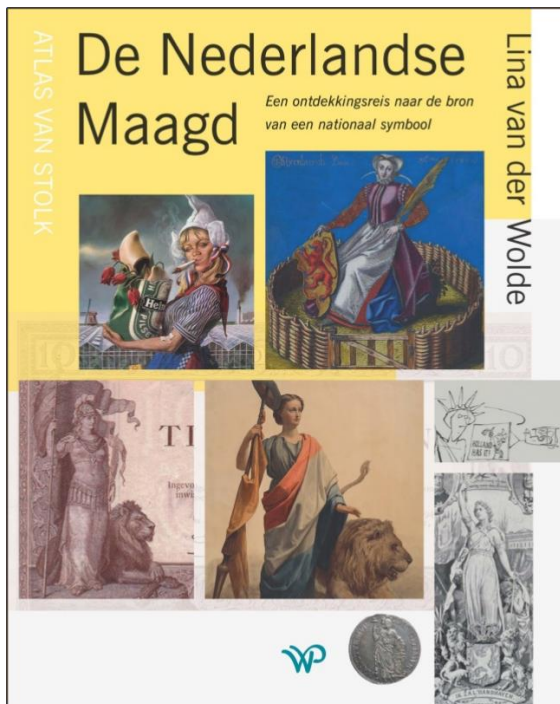

Foto's Liberation Route Europe

IN MEMORIAM

Veel (oud)bestuursleden hebben haar gekend, soms bij b.v. ICODO een cursus bij haar gevolgd. Zij bleef geïnteresseerd in ons wel en wee. Met warme gevoelens denken wij terug aan mevrouw
Lies (E.M.A.) Schneiders
*28 september 1944 - † 14 mei 2021
Wij wensen haar zuster en andere nabestaanden sterkte met dit verlies.

DE NEDERLANDSE MAAGD
Een ontdekkingsreis naar de bron van een
nationaal symbool

Frankrijk heeft Marianne, Engeland Britannia en John Bull, Amerika Uncle Sam, Duitsland Germania en Deutscher Michel, Indonesië Ibu Pertiwi (Moeder Aarde).

Maar wat heeft Nederland eigenlijk behalve de Nederlandse leeuw? De Nederlandse Maagd. Over die laatste verscheen in juli een lijvig en werkelijk prachtig uitgevoerd boek.

Misschien juist in deze tijd van voortschrijdende globalisering is het goed om ons te realiseren dat we ook een eigen identiteit hebben als land. Een die gepersonifieerd wordt in een figuur.

Het begon allemaal in de Middeleeuwen met de Maagd Maria. In de 16^e en 17^e eeuw kende men de Hollandse Maagd. En via de Vrijheidsmaagd in de 19^e eeuw, die ten tonele komt in 1898, het inhuldingsjaar van koningin Wilhelmina, ging het naar het Kaasmeisje in de 20^e eeuw. Vluchtig gezegd.

Pag. 220: Zo nu en dan duikt ze even op. Ze ziet er traditioneel uit en we beschouwen haar als typisch Nederlands. Haar favoriete kleuren zijn rood, wit en blauw. Diep geworteld in Nederlandse tradities is ze door en door een Nederlandse vrouw. Officieel heeft de Nederlandse Maagd een zware taak, want ze vertegenwoordigt Nederland met hoogstaande waarden, zoals vrijheid, weerbaarheid en onafhankelijkheid. Ze wordt erbij geroepen als het spannend is en we met z'n allen de schouders eronder moeten zetten, ter verdediging tegen een gezamenlijke vijand bijvoorbeeld, zoals het stijgende water, of een oorlogszuchtige buur. De Nederlandse Maagd is dan ons symbool.

Het is een tocht terug in de tijd langs flitsende reclamefoto's, pakkende affiches, statige portretten, humoristische cartoons, snelle schetsen, tekeningen, middeleeuwse wandtapijten en oude munten. Een reis langs feestelijkheden en plechtigheden, maar ook langs politieke conflicten en strijd.

Van der Wolde daagt de lezer uit kritisch mee te kijken bij de vergelijking van uiteenlopende stereotypen. Aan ons om conclusies te trekken over de betekenis en boodschap van het symbool: de Nederlandse Maagd.

Auteur Lina ter Wolde, vormgeving en tekeningen van Karel Kindermans, dezelfde die het boekje van ons lid Dik de Boef zo prachtig illustreerde. 2021, Walburg Pers, ISBN 9789462497726, hardback, rijk geïllustreerd in kleur, 312 pagina's, prijs € 29,99. En dat is een koopje voor een boek als dit.

Minka Kaszó

SNIPPERS

■ Ons lid Ben Verduijn liet weten dat zijn vader Cornelis **Verduijn** (geëxecuteerd op 20 maart 1945 in Loosdrecht) postuum een **Yad Vashem** onderscheiding zal krijgen. Wij houden u op de hoogte.

■ Op 4 september is de jaarlijkse herdenking in het **Oranjehotel**. Er zullen dan citaten worden voorgelezen van **Jan van den Hout**, vader van ons lid Carla van den Hout, geschreven tijdens zijn verblijf aldaar, en van **Hendrik de Vries**, de vader ons lid Grietje de Vries. Verslag komt in het decemberblad.

■ Ons lid en medeoprichter Ria Boxtart zal op 1 oktober de '**Legion of honor humanitarian award**' uitgereikt krijgen, evenals haar vader, Hermanus **Boxtart** postuum. Deze onderscheiding is een hogere graad van de 'Legion of honor award'. Het is de eerste keer dat deze hogere onderscheiding in Nederland zal worden uitgereikt. In ons lentenummer 2021 stond een artikel over deze onderscheiding, op te vragen bij de redactie. Verder wordt Hermanus Boxtart eind van dit jaar in **Loenen** herbegraven.

■ **Schiermonnikoog** heeft een nieuwe herdenkingssteen met daarop de namen van 47 bewoners die in de Tweede Wereldoorlog om het leven zijn gekomen. Ook staat er bij alle oorlogsslachtoffers de exacte locatie waar ze zijn omgekomen. De steen is ingemetseld in de Got Tjark-tsjerke, de Grote Kerk van Schiermonnikoog, en vervangt de oude plaquette uit 1995 met daarop 38 namen. Een boek hierover *Doorgehaald, maar niet uitgewist* werd op 28 juli gepresenteerd. Auteur: Arend Maris.

■ De vereniging **Joodse Oorlogskinderen (JOK)** hoopt op 17 oktober haar 25-jarig jubileum te vieren. Wij wensen hen mazzel tof! Een aantal jaren geleden vertelde een van hun bestuursleden in een van onze landelijke bijeenkomsten over deze vereniging. Het JOK heeft een blad: Waffel.

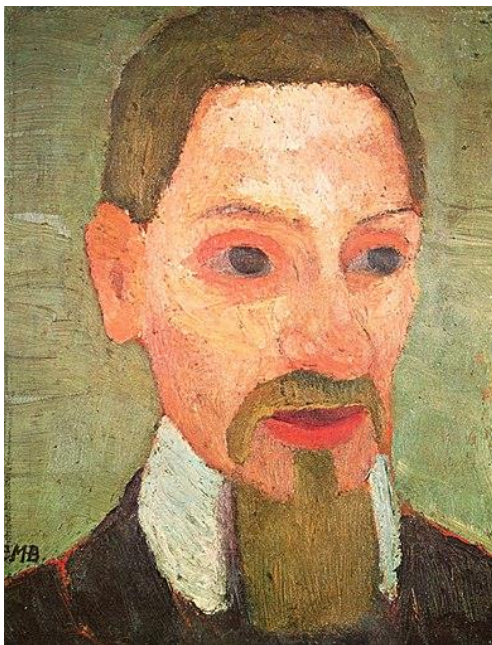
HERFSTDAG

Heer: het is tijd. De zomer was zo rijk.
Leg nu uw schaduw op de zonnewijzers
en laat de winden op de velden vrij.

Beveel de laatste vruchten rijp te zijn;
verleen ze nog twee zuidelijker dagen,
bereid ze tot volkomenheid en jaag
een laatste zoetheid in de zware wijn.

Wie nu geen huis heeft, bouwt er geen meer.
Wie nu alleen is, zal het lang nog blijven,
zal waken, lezen, lange brieven schrijven
en rusteloos door lege lanen dwalen
als bladeren op de herfstwind drijven.

Rainer Maria Rilke (1875 - 1926)
Uit: *Wie nu alleen is*

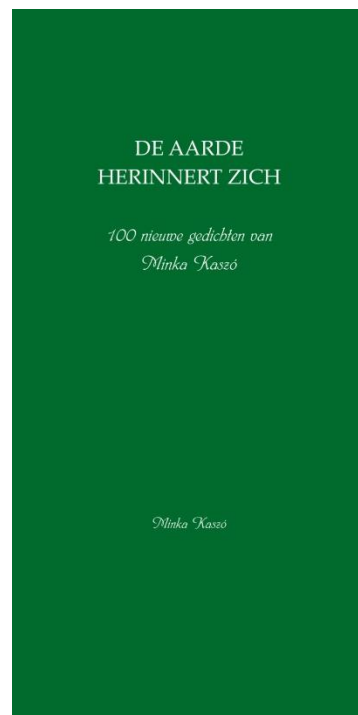
*Portret van Rilke door Paula Modersohn-Becker,
1906*

DE AARDE HERINNERT ZICH

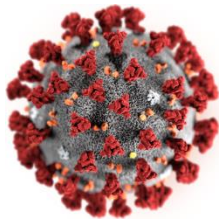
Zo af en toe tijdens de jaren dat ik lid ben van de vereniging heb ik mijn gedichten met u gedeeld in dit blad. Het titelgedicht van mijn eerste bundel *Wij dragen de tranen* kent u allen in principe. Na vele jaren vertraging kwam nu eindelijk mijn tweede bundel uit. De titel staat hierboven. En dat wil ik u laten weten. Omdat ik ook weet dat er leden zijn die dit willen horen. Op 15 augustus is *De aarde herinnert zich* door de uitgever officieel in de verkoop gebracht, en die dag is het boek officieus gepresenteerd tijdens een bijeenkomst in het Museum Sophiahof, waar uw redacteur uit de bundel heeft mogen voordragen bij de kleine Herdenking 15 augustus 1945 aldaar.

Eigen roem stinkt, dus ik zal het niet inhoudelijk over de bundel hebben. Ik kan alleen mededelen dat de oorlog en verwerking daarvan weer een rode draad zijn, maar ook de (klein)kinderen en de tuin, er staan 'Joodse' en 'Indische' gedichten in en portretten van mensen die ik ontmoet heb. U ziet maar wat u hiermee doet. Via onderstaande link is het boekje te bestellen, maar uiteraard is het ook thuis verkrijgbaar bij ondergetekende. En inmiddels in diverse herinneringscentra.

Auteur **Minka Kaszó**, 2021, uitgeverij De Nieuwe Haagsche, ISBN 978 – 94 – 6010 – 095 – 6.
<https://www.denieuwehaagsche.nl/product/de-aarde-herinnert-zich-100-nieuwe-gedichten-van-minka-kaszo/>

CORONA DAGBOEK VI

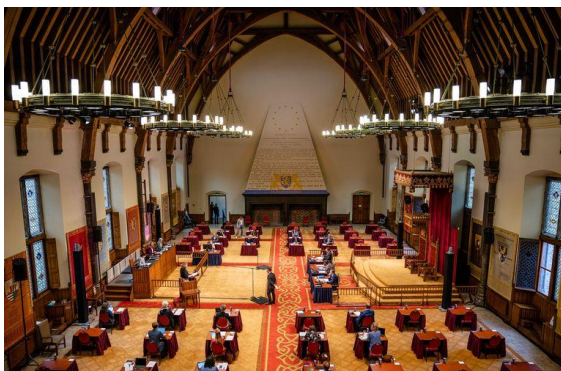
Donderdag 3 juni. De 10 miljoenste prik is gezet zegt minister Hugo de Jonge op Twitter. Zaterdag a.s. worden bijna alle beperkende maatregelen opgeheven. We kunnen weer leven, voor zover we dat niet al konden. En we zullen *ermee* leren leven. Misschien wordt dit wel de laatste aflevering van dit dagboek.

Vrijdag 11 juni. Pers bericht. Het Elah Centrum in Israël start een campagne om duizenden families van coronaslachtoffers te helpen met de verwerking van hun plotselinge verlies. Elah Centrum biedt nabestaanden 10 gratis behandelingen aan. Idee meneer de Jonge?

Een lid uit Heilo liet weten dat het hele gezin van een van haar kinderen corona heeft gehad.

Maandag 28 juni. Sinds afgelopen zaterdag zijn de meeste coronamaatregelen opgeheven. Bijna de enig die er nog is betreft de anderhalve meter regel. Dit ondanks de ook hier al geconstateerde Delta variant (uit India). Nu hield men zich gemiddeld toch al nergens meer aan ... En er zijn inmiddels 15 miljoen prikken gezet. De jongeren zijn al volop aan de beurt. Dat is goed nieuws.

Donderdag 15 juli. Het is uit de hand gelopen. De evenementen waar (tien)duizenden (vaak jongeren) naartoe mochten, mits gevaccineerd of met QR code, zorgden voor vele besmettingen. Er was te makkelijk gesjoemeld met toegangsbewijzen. De grafieken zien een pijlsnelle stijgende lijn van nieuwe gevallen. Zo erg was de toename nog niet sinds vorig jaar maart. Grotendeels te danken aan de Delta variant. Vrijdag 18 juli was er weer een persconferentie. De 3 basismaatregelen worden benadrukt. Er worden maatregelen teruggedraaid.

Uniek: Tweede Kamer vanwege verhuizing in spoedvergadering bijeen in Ridderzaal, beeld ANP

Maar het belang van ventileren (vanwege de aerosolen) wordt vergeten. Tijdens een ingelast spoeddebat in de Ridderzaal maakte premier Rutte dinsdag excuus voor de ‘verkeerde inschatting’, waar wel het merendeel van de Kamer mee had ingestemd. Hij zei wederom: “Werk zoveel mogelijk thuis.” Maar mondkapjes hoeven niet weer. Tijdens het officieel al begonnen zomerreces zal het OMT wekelijks blijven adviseren.

Dinsdag 3 augustus. Inmiddels heeft uw bestuur voor het eerst sinds vorig jaar augustus weer echt vergaderd. We hebben besluiten moeten nemen, ook i.v.m. de pandemie. Lees daarover op o.a. pagina 2. Sommige jongeren en vooral die branches vinden zich op over het feit dat de festivals niet echt door kunnen gaan, maar of dat nu een eerste levensbehoefte is? Gezond zijn lijkt mij toch iets belangrijker. Want ook jongeren kunnen ernstig ziek worden, met langdurige klachten na covid. Maar het is ook moeilijk voor hen en voor ons: voetbalstadions zitten vol (op de verkeerde manier), Zandvoort mag doorgaan met overnachtingen, maar de cultuur b.v. mag feitelijk niets.

Zaterdag 21 augustus. Deze zomer waren er wel regelmatig persconferenties, maar echt duidelijk waren de berichten en regelingen niet. Men is massaal met vakantie gegaan, al bleven ook velen in eigen land. Wat gaan nieuwe varianten doen? We zullen het zien. Websites over corona reizen als paddenstoelen uit de grond. Even nog een paar cijfers: wereldwijd zijn er nu 4,97 miljard doses toegediend, volledig gevaccineerd zijn 1,91 miljard mensen ofwel 24,5 % van de bevolking. Voor Nederland is dat 21,7 miljoen doses, 19,6 miljoen mensen en 61,3 % van de bevolking. En omdat het zo alsmat door zal blijven gaan denk ik dat dit inderdaad de laatste aflevering van het dagboek wordt. We blijven anders in herhalingen vervallen. Helaas.

Foto KroeseWevers.nl

Minka Kaszó